

ЗУЇВСЬКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ТЕПЛО-ЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ — підприємство з виробництва теплової електроенергії. Підпорядк. Мін-ву палива та енергетики України. Розташ. у м. Зугрес Донец. обл. Буд-во розпочато 1929. Введена в дію 1931 як Зуїв. держ. рай. електростанція (ДРЕС). Перша черга ДРЕС потуж. 150 МВт стала до ладу 1932, друга (100 МВт) — 1937, третя (100 МВт) — 1939. У 1937, після завершення будівництва 2-ї черги, Зуїв. ДРЕС стала найбільшою станцією Донбасу, а 1939 — найбільшою ТЕС СРСР потуж. 350 МВт. У серпні 1939 на станції встановлено перший в СРСР і найпотужніший в Європі турбогенератор (100 МВт). Під час 2-ї світової війни 12 жовтня 1941 ДРЕС зупинено, частину найціннішого устаткування евакуйовано, інше — зіпсовано. Під час відступу 1943 нацисти зруйнували будівлі котел., турбін. і паливно-транспорт. цехів, дамбу на р. Кринка, вивели з ладу підстанцію, розподіл. пристрій, кабел. мережу, а також вивезли один турбогенератор. Відбудована протягом 1943–47, зокрема у січні 1944 введено в дію 1-й, у травні — 2-й турбогенератори потуж. по 50 МВт. До вересня 1945 відновлено 3 турбіни по 50 МВт, відбудовано гол. корпус станцій, будівлю для гол. щита керування. У червні 1946 запущено турбогенератор потуж. 100 МВт, 2 парових котли і турбіну потуж. 50 МВт. У грудні 1947 станція досягла довоєн. потуж. — 350 МВт. У післявоєнні роки потужність електростанції зросла до 380 МВт (бл. 10-ти р. найбільша у системі «Донбасенерго»). 1978 вироблено 178,9 млн кВт•год. електроенергії. Від 1974 — сучасна назва, підпорядк.

Всесоюз. теплотех. НДІ (Москва). Проведено реконструкцію станції, зокрема демонтовано застаріле устаткування, натомість змонтовано котел високого тиску, парову турбіну і котел закритич. параметрів, а також стэнд. установки для дослідж. локалізації аварій на АЕС, теплотех. та воднохім. процесів, процесів підготовки згоряння, газифікації і вибуховості твердого палива тощо. Всього споруджено і проведено дослідж. на 58-ми стэнд. установках. Після розпаду СРСР (1991) роботи на стэнд. установках практично припинилися у зв'язку із відсутністю фінансування. Досліди проводяться лише на одному стэнді газифікації твердого палива (інші демонтовані). Нині у складі підприємства: турбіна ПТ-12-90 потуж. 12 МВт, котел високого тиску БКЗ-120-100, котли № 8 та 10 серед. тиску тощо. Станція забезпечує теплом стару частину міста (8 тис. жит.) — бл. 50 тис. Гкал, випускає 30 млн кВт•год. електроенергії щороку. 1939 за високі темпи будівництва і освоєння вироб. потужностей ДРЕС нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора. Кількість працівників (2009) — 261 особа. Тривалий час підприємство очолювали Б. Лошак (1931–41), О. Швердін (1952–63, 1967–70), О. Вощенко (1984–97), від 2006 — С. Павленко.

Рекомендована література

1. Яковлев Н. И., Цыбулька П. И., Семешко Н. С. Зуевская ГРЭС: Очерки. Д., 1973.

О. О. Абросимов

Фотоілюстрації



Бібліографічний опис:

Зуївська експериментальна теплоелектроцентрально / О. О. Абросимов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14039>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).